

2. GORĄCO (89) *av*

-ą- (78), -ąn- (1), -an- (1).

Oba o jasne.

comp i sup (10 + 6) -goręcój (9), -gorącój (4), -gor(ó)cój(3); -goręcój *OpecŻyw*, *KromRozm II*, *SienLek* (4), *RejZwierc*, *LatHar*; -gorącój *RejKup*, *Mącz* (2): -goręcój : -gorącój *ActReg* (1 : 1); ~ -ěj (1), -(e)j (15). *sup* ną- *SienLek* (4), nąj- (2) *PatKaz II*, *Mącz* (2); ~ nąj- (1), n(a)j- (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII – XIX w.*

1. *O wysokiej temperaturze; ardentem Mącz, Cn; ferventer, fervide Calep; aestuose Cn* (41) : *BierEz* S3; *Llłthopadu* miefiacza gorąco *lie* w łazni nie myy *FalZioł* V 48v, [*7], V 68v, 83; *Zać* mała o tym praktyká *Podágrá/ Flux/ Sciattyká* [...] *Coż* to czyni iedno zbytek *Vkaże* to *Ípořob wÍfytek* *Pić* gorąco/ *korzenno* *ieřć* *RejRozpr* G4; *RejKup* i6v; *Mącz* 15b [3 r.]; *warzże* *bágno y Wrzós* w *wodźie/ w ktorey włożywłzy/ á* *iáko* *nagoręcey* *może* *ítrzymáć* *ná* *krzyże* *mu z workiem* *przyłóž* *SienLek* 104v, 108v, 113, 116v, 138v, 183v, 190v; *Izař* *bogacž* *može* *s řzeřci* *mis zyeřć* *więcey*. *Niž* *z iedney vbořłzy* *ímáczniey y goręcey*. *RejZwierc* 226v; *drudzy* *Winem* *chłódžá* [*działó*] *na* *prędkiey* *ítrzelbie/ áby* *go zárásem* *goráco* *nienabiáł* *BielSpr* 75; *y* *milczáć* *rozpalił* *kłeřzće* *goráco/ y wyrwawłzy* *ie z ognia/ vchwycił* *iemi czártá* *zá* *nos* *SkarŻyw* 508; *Calep* 415b, 416a.

goráco *komu; aestuare caloribus, ardore torreri, exaestuare igne, fervescere, laborare aestu, uri calore Cn* (3): *Trzecia* [*sprawa picia*] *chłódzić* *á* *to* *gdy* *lie* *człowiek* *zapali* *w nátrž*, *albo* *mu* *tež* *goráco* *od cieřła* *zewnętržne*⁹⁰. *GlabGad* G7v; *Mącz* 121a; *HistRzym* 41v.

W charakterystycznych połączeniach: goráco *czynić, myć się, nalać (polać)* (3), *parzyć się, pić, podkurzyć, przyłóżyć* (3), *rozpalić, siedzieć, (z)jeřć* (2).

Przysłowie: A *tákžec* *tež y brácia/ rownie* *czynią* *nářzy/ Poty* *dmą* *poki* *czuią/ iż* *goráco* *w kářzy*. *RejZwierz* A5v.

Wyrażenie: »goráco *kápány«* = *niecierpliwy, porywczy* (4) : *Ledwe* *tknął* *pálcem: a* *ten/ iáko* *s* *kufze/ Porwał* *Krolową* *wnet* *zá* *federpuřze/ Stoy/ rzecže* *Borzuy/ gorácoř* *kápány* *KochSz* B2.

Szeregi: »nie *goráco* *ale* *cieřło«* (1): *nálež* *mu* *tégó* *w bóty* *niegoráco* *ále* *cieřło* *SienLek* 177.

»(ani) *goráco, (ani, a)* *zimno«* [*szyk* 2 : 2] (4): *á* *tam* *ie* *řtawiac* *gdzieby* *nie* *byłó* *zbytnie* *zimno* *ani* *goráco* *FalZioł* V 35; *BielKron* 255, 467; *SienLek* 4v.

Przen: Niebezpiecznie [*komu*] (1) : *A* *tu* *wedle* *tych* *włářnořci* *złoczyńcy* *tho* *Práwo* *bywa* *Goráce/ Bo* *mu* *więć* *w* *natęřłzy* *mroz* *bywa* *goráco*. *GroicPorz* m4v.

a. *O pogodzie* [*tylko w funkcjiorzecznika*] (8) : *FalZioł* V 62; *BibRadz* *Dan* 13/15; *A* *gdy* *byłó* *goráco/ zrzádzil* *Pan* *Bog* *iž* *mu* *główę* *zákrył* *bluřzcž* *BielKron* 92, 50, 250; *Oczko* 29; *A* *gdy* *wiátr* *wieiący* *od* *południá/ powiádaćie; Iž* *będžie* *goráco* [*quia aestus erit*]; *y* *bywa*. *WujNT* *Luc* 12/55; *KmitaSpit* C5.

2. *Bardzo, gorliwie, żarliwie, z zapálem; fervide Mącz; flagranter Calep; ardentem, ardenti studio, ferventer, incense, inflamanter, pathetice, vehementer Cn* (44) : *Poczęła* *otym* *goráco* *myřlitz* *OpecŻyw* 7v; *PatKaz* III 134; *Mącz* 121a; *A* *płec* *řłábą* *białą* *co* *mam* *wřpomnieć* *gdyž y* *dzieci* *wřsedmi* *ábo* *więcey* *lat* *tak* *lie* *goráco* *ná* *řmierć* *dla* *Chryřtuřa* *dářty?* *SkarŻyw* A3v, 195, 478, 570; *bo* *poki* *ieszcze* *te*

niebezpieczeństwa niewygasły, zmysli ludzkich, gorączy wszystkie sprawy przed się wezmą. *ActReg* 94, 110, 135; *Calep* 422a; *LatHar* +3v, 316, 596; *WujNT Act* 21/20; *SkarKaz* 313b.

W charakterystycznych połączeniach: gorąco badać się, drzeć się na śmierć, myśleć, przedsięwziąć (przedsiębrać) (2), stać, udać się na służbę, używać, wołać (2), zapalić się; gorąco rozpalony, służący, wyznany.

Zwroty: »gorąco dziękować« (3): gorąco Chryśtułowi dziękował/ á radością nápełniał ferce fwoie. *SkarŻyw* 536, 26; *SkarKaz* 516b.

»gorąco miłować, pałać w miłości, umiłowany« = *ardere amore Mącz*; *acmulari Vulg* [szyk zmienny] (9 : 1 : 1): Ale Magdalena iże gorąco milowała [...] wrociwfy fie do grobu/ gorzko plakała *OpecŻyw* 165, 20, 163v; aboczyem od uyekow od troycze ízwýatey naygorączyey umylouana y wmyłoczy bozey gorzala *PatKaz II* 53; [Maria] gorączy palala w myłólczy bozey, nyfz ferafynouye *PatKaz II* 77v; *WróbŻółt* T4v; *KromRozm II* kv; *Mącz* 15b; gdzie by ten Ariśtoteles w.m. Dworzánin ízedziwy wżywać/ á tak gorąco/ iáko owá młodź [...] miłować/ y to co oni czynią/ czynić chciał/ ná ízalonego by bárzo pófzedł *GórńDworz* Kk7; *WujNT 2.Cor* 11/2; *SkarKaz* 548a.

»gorąco się modlić« (3): *OpecŻyw* 54; y gorąco fię modlił zá práwe iego náwrocenie. *SkarŻyw* 165; *LatHar* 328.

»gorąco pragnąć, żądać« [szyk zmienny] (3 : 2): a onij zośtali w wielkim nábożeńśtwie/ wzdychaiątz gorąco żądali/ aby iego dośtoynoſtz zafie widzieli. *OpecŻyw* 169v, 37; *SkarŻyw* 575; ráczże mi to miłóściwie dác/ ábym ia rzeczy tobie miłych gorąco prągnął *LatHar* 21; *WysKaz* 11.

»gorąco prosić« [szyk zmienny] (2): pobudź do ferdecznego zárniłowania niebieſkiey chwały twoiey duſzę moię: ábym [...] o nię gorąco ciebie Pána y tworcę mego proſił *LatHar* 602, 478.

Szeregi: »gorąco i mocnie« [szyk 1 : 1] (2): Thák Ormiánie gorąco bárzo y mocnie wiárę S: rozmnożyli *SkarJedn* 304; *SkarKazSej* 663b.

»gorąco i pilnie« [szyk 1 : 1] (2): *OpecŻyw* 62; Mam y tedy pilnie y gorąco P. Bogu dziękować/ iż nam tákie ziąwienia wczynił *SkarKaz* 516b.

»uprzejmie i gorąco« (1): Boć ítanie zá tarcz y broń duchowną/ potężna wiárá vprzejmie y gorąco wyznána. *LatHar* 10.

3. praw. W czasie popełniania przestępstwa lub natychmiast po popełnieniu, na świeżo (4) :

Zwrot: »gorąco gonić (a. przygnać), nagnany« (2 : 1): A gdy yego szyemya Bądz y puſtha thedy then człowyek ktho gorąco gony ma obwyefczycz ymyeny na blyſſze od onego myescza czo gony slyad *MetrKor* 34/134v; Item szlyad gorączo nagnany, then na czyge ymyeny ieſt nagnan, powynyen bąndzie na fáłzyedne ymyeny [...] gonicz *MetrKor* 40/812; *LibLeg* 6/156.

Szereg: »gorąco i (albo) świeżo« [szyk 1 : 1] (2): *LibLeg* 6/156; ieſliby kto nád Artykuły czwórzy/ albo w inny czás/ álbo ná mieyfćach niezwykłych fądził: to wſzytko nie wažno y ná dáremno bydź chcemy y íkázuiemy. *Verfio confundit, fed diftinguit* gorąco y świeżo. *SarnStat* 528.

Synonimy: 2. gorliwie, mocnie, pilnie, żarliwie; 3. świeżo.

Cf GORĄCE, NIEGORĄCO